

**Utlåtande 2016:149 RVII (Dnr 106-1932/2015)**

## **Bättre ta tillvara döda ytor - så kallade wasted spaces, i staden**

Motion (2015:86) av Karin Ernlund (C)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2015:86) om att bättre ta tillvara döda ytor- så kallade wasted spaces, i staden av Karin Ernlund (C) anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

**Föredragande borgarrådet Daniel Helldén** anför följande.

### **Ärendet**

Karin Ernlund (C) anför i en motion att det i Stockholm finns centralt belägna men underutnyttjade platser som kan ges nytt liv. Dessa ytor kan vara en möjlighet för kultur- och stadslivet, genom att till exempel användas för scenkonst, utställningar, musik och möten. Motionären anser att staden ska vara generös med tillstånd och subventionera markhyran på dessa nu oanvända platser för att skapa en mer levande stad, trevligare stadsmiljö och öka tryggheten.

### **Beredning**

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

*Stadsledningskontoret* anser att det med det nya taxeförslaget gällande upplåtelse av offentlig plats med mera finns goda förutsättningar att uppnå essensen i motionen utan att stadens etablerade ordning för upplåtelser behöver ändras.

*Exploateringsnämnden* konstaterar att de tidigare provat att arbeta med att identifiera så kallade wasted-spaces i staden och bedömer att om dessa projekt är av permanent karaktär bör de drivas på sedvanligt sätt, det vill säga genom markanvisning och detaljplaneläggning.

*Kulturnämnden* bedömer att staden med de nya taxorna kommer att kunna ge kultur- och föreningslivet bättre förutsättningar att använda det offentliga rummet för en bredd av kulturarrangemang.

*Stadsbyggnadsnämnden* konstaterar att förutom de nya taxorna har trafikkontoret även genomfört organisatoriska förändringar för att stötta arrangörer genom tillståndsprocessen, kunna tipsa om platser och ha ett nära samarbete med kulturförvaltningens evenemangsavdelning och anser därmed att det framöver kommer att finnas goda förutsättningar att uppnå det som föreslås i motionen.

*Trafiknämnden* menar att de nya föreslagna taxereglerna innebär att platsens attraktivitet kommer att ligga till grund för vilken upplåtelseavgift som kommer att tas ut, vilket betyder att avgifterna kan sättas lägre på platser som inte upplevs som attraktiva utifrån kriterierna och att det framöver kommer att finnas goda förutsättningar att uppnå det som föreslås i motionen.

*Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd* konstaterar att de ur trygghetssynpunkt arbetat bort den typ av döda ytor i stadsdelsområdet som motionären beskriver och att möjligheterna för kulturskapare att hyra mark utan kostnad kommer att öka i och med det nya taxeförslaget.

*Skärholmens stadsdelsnämnd* anser att motionen i fråga delvis tidigare har behandlats i Riktlinjer för idéburen stadsförbättring och anser att de är nödvändiga och att de idag medverkar till det bland annat genom medborgarförslag, brukaravtal och exempelvis stadsodling.

*Älvsjö stadsdelsnämnd* är positiv till att oanvända ytor i staden får en ny användning och liknar motionärens förslag med syftet med idéburen stadsförbättring.

## Mina synpunkter

I och med den nya upplåtelseaxan tas större hänsyn till platsers attraktivitet än tidigare. Den reviderade axan innebär att det geografiska zonsystemet som låg till grund för avgiftssättningen, har bytts ut mot ett zonsystem som bygger på

vissa fastställda kriterier. Detta innebär att platsens attraktivitet nu bättre ligger till grund för vilken upplåtelse som tas ut, så att avgifterna kan differentieras. Upplåtelseavgiften innehåller även en helt ny kategori - tillfälliga parker - som kan placeras exempelvis i p-zoner, på gånggator och på gator med hastighetsgränsen 30 km/timme.

Taxan innehåller också nya regler om att mindre evenemang utan reklam blir avgiftsfria i syfte att öka mångfalden. Detta gör det möjligt för kulturaktörer att genomföra mindre evenemang utan vinstsyfte. Kulturförvaltningen bedömer att staden med de nya taxorna kommer att kunna ge kultur- och föreningslivet bättre förutsättningar att använda det offentliga rummet för en bredd av kulturarrangemang.

Trafikkontoret har också genomfört organisatoriska förändringar för att stötta arrangörer genom tillståndprocessen och ha ett nära samarbete med kulturförvaltningens evenemangsavdelning. Här finns även möjligheter för kontoret att kunna tipsa om platser, både stadens fasta evenemangsplatser och den typen av ytor som i motionen benämns som "döda ytor" eller wasted spaces. Med det nya taxeförslaget finns därmed goda förutsättningar att uppnå essensen i motionen utan att stadens etablerade ordning för upplåtelser behöver ändras.

Stadens koncept om levande Stockholm innebär att trafiknämnden tillsammans med stadsdelsnämnder, fastighetsägare och näringsidkare kan identifiera lämpliga gator eller ytor i staden för att levandegöra dessa. Det har resulterat i att ett antal gator har blivit uppskattade sommargånggator med fler uteserveringar och bilfria miljöer. Arbetet inom levande Stockholm kommer att utvecklas för att rymma fler möjligheter och breddas även till ytterstaden.

Staden har sedan länge en inarbetad ordning för att hantera frågor om upplåtelser enligt ordningslagen. Trafiknämnden är remissinstans till polismyndigheten och står för kommunens samlade bedömning när offentlig plats ska användas med polistillstånd enligt ordningslagen.

Vid markupplåtelse har staden rätt att ta ut en avgift för den plats som används, men staden tar inte ut någon avgift för ansökan om upplåtelse av offentlig plats. Polisen tar däremot ut en ansökningsavgift om 700 kr.

Exploateringskontoret har tidigare prövat att arbeta med att identifiera så kallade wasted-spaces i staden. Arbetet har tyvärr endast resulterat i något enstaka projekt. Staden har en tydlig önskan och att detta ska öka, och förutsättningarna för detta har stärkts. Samtidigt finns det exempel där stadsdelsnämnder aktivt bidrar till att skapa mer levande ytor, till exempel genom stadsodlingar, medborgarförslag och brukaravtal.

## Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2015:86) om att bättre ta tillvara döda ytor - så kallade wasted spaces, i staden

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarrådet Joakim Larsson (M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2015:86) av Karin Emlund (C) om Bättre ta tillvara döda ytor – så kallade wasted spaces, i staden bifalls.
2. Därutöver anføres följande.

I staden finns tomma underutnyttjade platser, så kallade döda ytor eller ”wasted spaces”. Ofta upplevs dessa platser som otrygga, varför människor undviker dessa platser. Förslaget i motionen är att genom generös markupplåtelse och låga avgifter kunna omvandla dessa platser från att vara tomma och otrygga till att bli en resurs för dem som vill vara med och skapa en mer levande stad.

Trafiknämnden menar att motionens syften till viss del tillgodoses genom förslag på reviderade taxor för markupplåtelse. Detta kan vi inte instämma i eftersom de reviderade taxorna enbart förenklar och subventionerar upplåtelse för verksamheter utan reklam, kommers och försäljning. Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har i och med detta helt missuppfattat vad som leder till en levande stad. Dessutom har kulturutövarna helt glömts bort i de reviderade taxorna, vilket vi har kunnat se både i fallet med Enskedespelen och för den teaterverksamhet som planeras under Liljeholmsbron.

Ett sätt att göra verklighet av vår vision om att kunna skapa en mer levande stad genom att ta tillvara på döda ytor vore att under en begränsad tid och på en begränsad plats göra ett testprojekt för dödytor. Vi föreslår att trafiknämnden ges i uppdrag att under 2016 och 2017 låta ytorna under Liljeholmsbron utgöra en testyta för en wasted spaces-policy. Trafiknämnden kan genom dialog med andra markägare i området, företag, kulturutövare och andra intressenter experimentera med taxor och tillstånd för att sedan kunna utvärdera projektet.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2015:86) om att bättre ta tillvara döda ytor- så kallade wasted spaces, i staden av Karin Ernlund (C) anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 14 september 2016

På kommunstyrelsens vägnar:  
KARIN WANNGÅRD

Daniel Helldén

*Ulrika Gunnarsson*

**Reservation** anfördes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

## Remissammanställning

### Ärendet

Karin Ernlund (C) anför i en motion att det i Stockholm finns centralt belägna men underutnyttjade platser som kan ges nytt liv. Dessa ytor kan vara en möjlighet för kultur- och stadslivet, genom att t.ex. användas för scenkonst, utställningar, musik och möten. Motionären anser att staden ska vara generös med tillstånd och subventionera markhyran på dessa nu oanvända platser för att skapa en mer levande stad, trevligare stadsmiljö och öka tryggheten.

### Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

| Innehållsförteckning         | Sid |
|------------------------------|-----|
| Stadsledningskontoret        | 6   |
| Exploateringsnämnden         | 6   |
| Kulturnämnden                | 8   |
| Stadsbyggnadsnämnden         | 8   |
| Trafiknämnden                | 9   |
| Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd | 10  |
| Skärholmens stadsdelsnämnd   | 11  |
| Älvsjö stadsdelsnämnd        | 11  |

### Stadsledningskontoret

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 13 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Staden har sedan länge en inarbetad ordning för att hantera frågor om upplåtelser enligt ordningslagen. Trafiknämnden är remissinstans till polismyndigheten och står för kommunens samlade bedömning när offentlig plats ska användas med polistillstånd enligt ordningslagen.

Vid markupplåtelse har staden rätt att ta ut en avgift enligt Lag (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgifter vid upplåtelse av offentlig plats mm. Grunden för taxan fastställs av kommunfullmäktige. I Stockholm fastslogs nu gällande taxa av

kommunfullmäktige 2011-06-13.

Trafiknämnden har i februari 2016 tagit fram ett nytt förslag till taxa som ska behandlas av kommunfullmäktige med avsikt att börja gälla 1 juli 2016. I förslaget tas större hänsyn till platsernas attraktivitet än tidigare. Platsens attraktivitet kommer med andra ord ligga till större grund för vilken upplåtelseavgift som kommer att tas ut. Taxan innehåller också förslag om att mindre evenemang utan reklam kan bli avgiftsfria i syfte att öka mångfalden.

Stadsledningskontoret anser att det med det nya taxeförslaget finns goda förutsättningar att uppnå essensen i motionen utan att stadens etablerade ordning för upplåtelser behöver ändras. Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anse motion 2015:86 av Karin Ernlund (C) besvarad med som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

## **Exploateringsnämnden**

**Exploateringsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2016 följande.

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

**Exploateringskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

För tillfälliga evenemang som kiosker, uteserveringar och liknande på allmän plats finns det redan ett etablerat regelverk. Enligt ordningslagen krävs det tillstånd för att använda offentlig plats inom detaljplanerat område. Kommunen som är förvaltare av den offentliga platsen bedömer bland annat konsekvenser för trafik, framkomlighet, skötsel av platsen och stadsbild. Polisen bedömer ordning, säkerhet och trafik.

Trafikkontoret är remissinstans till polismyndigheten och står för kommunens samlade bedömning när offentlig plats ska användas med polistillstånd enligt ordningslagen. Om kommunen avstyrker en ansökan om tillstånd får polisen inte utfärda tillstånd.

Vid markupplåtelse med polistillstånd har staden rätt att ta ut en avgift enligt Lag (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgifter vid upplåtelse av offentlig plats mm. Grunden för taxan ska fastställas av kommunfullmäktige. I Stockholm fastslogs nu gällande taxa av kommunfullmäktige 2011-06-13.

I februari 2016 beslutade Trafiknämnden om revidering av taxan för upplåtelse av offentlig plats (Dnr T2015-02875). Trafiknämnden beslutade då att främja närvaron av kultur i det offentliga rummet genom att slopa avgifterna för mindre evenemang utan

reklam eller vinstdrivande syfte. Ärendes ska tas upp i kommunfullmäktige under våren 2016.

Exploateringskontoret har tidigare provat att arbeta med att identifiera så kallade wasted-spaces i staden. Arbetet har endast resulterat i något enstaka projekt. Kontorets erfarenhet är att om dessa projekt är av permanent karaktär bör de drivas på sedvanligt sätt, det vill säga genom markanvisning och detaljplaneläggning.

Kontoret föreslår att exploateringsnämnden godkänner och överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

## **Kulturnämnden**

**Kulturnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 12 april att godkänna remissvaret.

*Reservation* anfördes av Sophia Granswed m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

*Ersättaryttrande* gjordes av Ulf Lönnberg (KD) som instämde i förslag till beslut anført av Sophia Granswed m.fl. (alla M)

**Kulturförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 22 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen anser att det finns en positiv ambition i förslaget, det är en angelägen uppgift att stödja och stimulera kulturskapare att ta tillvara platser och möjligheter det offentliga rummet. Kulturförvaltningen bedömer att huvudansvaret för markupplåtelse bör hanteras av trafiknämnden. De nya taxor som nyligen beslutats av trafiknämnden gör det möjligt för kulturaktörer att genomföra mindre evenemang utan vinstsyfte. Kulturförvaltningen bedömer att staden med de nya taxorna kommer att kunna ge kultur- och föreningslivet bättre förutsättningar att använda det offentliga rummet för en bredd av kulturarrangemang.

## **Stadsbyggnadsnämnden**

**Stadsbyggnadsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2016 att godkänna och överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

**Stadsbyggnadskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 24 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att många underutnyttjade platser kan tas till vara på ett bättre sätt. Riktlinjer för idéburen stadsutveckling godkändes av kommunfullmäktige 2014. Där framgår bl.a. att staden ska ta stockholmarnas idéer till förbättring på allvar och att det är viktigt att staden agerar enhetligt, med en problemlösande attityd och positiv inställning. Stadens förvaltningar ska agera på ett vägledande sätt och lotsa stockholmarna i stadens interna processer. Det ska vara lätt för stockholmarna att följa sina idéer och man ska få snabb återkoppling.

Trafikkontoret har tagit fram ett förslag till revidering av taxa för upplåtelse av offentlig plats, som godkändes av trafiknämnden i februari 2016. Taxan ska fastställas av kommunfullmäktige och målsättningen är att den ska tillämpas från och med den 1 juli i år. Den reviderade taxan innebär att det geografiska zonsystemet, som ligger till grund för avgiftssättningen idag, byts ut mot ett zonsystem som bygger på vissa fastställda kriterier. Detta innebär att platsens attraktivitet kommer att ligga till grund för vilken upplåtelseavgift som kommer att tas ut, så att avgifterna kan differentieras.

I förslaget till reviderad upplåtelseavgiftsförordning föreslår trafiknämnden också att mindre evenemang utan reklam och utan vinstdrivande syfte övergår till att vara avgiftsfria. Syftet med detta är att främja en mångfald av evenemang. Nämnden föreslår också att en helt ny kategori av upplåtelser förs in i taxan, tillfälliga parker, som ska kunna placeras exempelvis i p-zoner, på gågator och på gator med hastighetsgränsen 30 km/timme.

Trafikkontoret har också genomfört organisatoriska förändringar för att stötta arrangörer genom tillståndsprocessen, kunna tipsa om platser och ha ett nära samarbete med kulturförvaltningens evenemangsavdelning.

Mot bakgrund av ovanstående anser stadsbyggnadskontoret att det framöver kommer att finnas goda förutsättningar att uppnå det som föreslås i motionen.

## **Trafiknämnden**

**Trafiknämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 4 april 2016 att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

*Reservation* anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M) och Karin Ernlund (C), *bilaga 1*.

*Ersättaryttrande* gjordes av Mikael Valier (KD) som instämde i förslag till beslut anført av Cecilia Brinck m.fl. (alla M) och Karin Ernlund (C).

**Trafikkontorets** tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret delar uppfattningen att vissa ytor i staden är mer attraktiva än andra.

Det är bland annat med anledning av detta som kontoret har tagit fram ett förslag till revidering av taxa för upplåtelse av offentlig plats, som godkändes av trafiknämnden i februari. Taxan ska fastställas av kommunfullmäktige och målsättningen är att den ska tillämpas från och med den 1 juli i år. Den reviderade taxan innebär att det geografiska zonsystemet, som ligger till grund för avgiftssättningen idag, byts ut mot ett zonsystem som bygger på vissa fastställda kriterier. Detta innebär att platsens attraktivitet kommer att ligga till grund för vilken upplåtelseavgift som kommer att tas ut, vilket betyder att avgifterna kan sättas lägre på platser som inte upplevs som attraktiva utifrån kriterierna.

I förslaget till reviderad upplåtelseavgift föreslår kontoret också att mindre evenemang utan reklam och utan vinstdrivande syfte övergår till att vara avgiftsfria. Syftet med detta är att främja en mångfald av evenemang.

Kontoret föreslår också att en helt ny kategori av upplåtelser förs in i taxan, tillfälliga parker, som ska kunna placeras exempelvis i p-zoner, på gånggator och på gator med hastighetsgränsen 30 km/timme.

För att bättre kunna stötta arrangörer genom tillståndprocessen inrättade trafikkontoret den 1 januari 2016 en ny enhet, evenemangstillståndsenheten. Enhetens uppdrag är att arbeta nära evenemangsarrangörerna i planerings- och tillståndprocessen. Här finns även möjligheter för kontoret att kunna tipsa om platser, både stadens fasta evenemangsplatser och den typen av ytor som i motionen benämns som "döda ytor" eller wasted spaces. Evenemangstillståndsenheten kommer både att svara på de remisser om evenemangsupplåtelser som kommer till kontoret via polisen och godkänna trafikordningsplaner i de fall sådana behövs. Enheten kommer även att ha ett nära samarbete med kulturförvaltningens evenemangsavdelning.

Staden tar inte ut någon avgift för ansökan om upplåtelse av offentlig plats. Polisen tar däremot ut en ansökningsavgift om 700 kr.

Mot bakgrund av ovanstående anser trafikkontoret att det framöver kommer att finnas goda förutsättningar att uppnå det som föreslås i motionen.

## **Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd**

**Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2016 att tjänstutlåtandet utgör svar på remissen.

*Särskilt uttalande* gjordes av Benjamin Dousa m.fl. (alla M) och Burhan Yildiz (L), *bilaga 1*.

*Ersättaryttrande* gjordes av Sofia Tahko (KD) som ställde sig bakom särskilt uttalande gjort av Benjamin Dousa m.fl. (alla M) och Burhan Yildiz (L).

**Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 28 april

2016 har i huvudsak följande lydelse.

Den mark stadsdelsnämnden förfogar över utgörs av naturmark, parker och gång-och cykelvägar. Sedan många år har nämnden strävat efter att arbeta bort den typ av döda ytor i stadsdelsområdet som motionären beskriver. För att öka tryggheten på dessa platser har stadsdelsnämnden satsat på säkerhet, belysning och tillgänglighet. Förvaltningens bedömning är att det inte längre finns några otillgängliga platser i stadsdelsområdet på mark som stadsdelsnämnden förvaltar. Motionärens intentioner om ökad trygghet är således redan tillgodosedda. Stadsdelsförvaltningen anser vidare att det är behovet av platser för kultur som bör styra markupplåtelsen. I sammanhanget kan nämnas att trafiknämnden utarbetat förslag till nya taxor för upplåtelse av offentlig plats som innebär att mindre evenemang som genomförs utan vinstsyfte blir avgiftsfria. Därmed kommer möjligheterna för kulturskapare att hyra mark utan kostnad att öka.

### **Skärholmens stadsdelsnämnd**

**Skärholmens stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2016 att godkänna svaret på remissen och besluta att paragrafen förklaras omedelbart justerad.

*Ersätтарыttrande* gjordes av Erik Sihlberg (C), *bilaga 1*.

**Skärholmens stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 11 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att motionen i fråga delvis tidigare har behandlats, Dnr 319-754/2013 *Riktlinjer för idéburen stadsförbättring*. Bakgrunden till riktlinjerna för hur idéburen stadsförbättring ska kunna implementeras i stadens nämnder och styrelser togs i kommunfullmäktiges budget 2013.

Förvaltningen anser att riktlinjer för idéburen stadsförbättring är nödvändig och idag medverkar förvaltningen till det bland annat genom medborgarförslag, brukaravtal och exempelvis stadsodling.

### **Älvsjö stadsdelsnämnd**

**Älvsjö stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 31 mars 2016 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

*Reservation* anfördes av Evy Kjellberg (C), *bilaga 1*.

**Älvsjö stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 10 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till att oanvända ytor i staden får en ny användning. Förslaget om wasted spaces liknar syftet med idéburen stadsförbättring, där staden 2013 tog fram riktlinjer för hur stadsrummet kan användas mer genom att staden öppnar upp förbisedda delar av stadsmiljön och fastigheter för utvecklingsprojekt eller tillfällig användning i begränsad skala.

Denna motion innehåller dock förslag om lägre taxa för markupplåtelse på dessa outnyttjade platser, och gratis taxa för kulturarrangörer. Några förändringar av taxor fanns inte med i riktlinjer för idéburen stadsförbättring.

Motionen om wasted spaces nämner många olika typer av ytor och många olika sorters användning. Stadsdelsförvaltningen tror att det kan göra det svårt att formulera regler för när en lägre taxa för markupplåtelse ska tillämpas. Vilka ytor är att betrakta som wasted spaces och var ska gränsen för dessa dras.

Förvaltningen känner inte till hur reglerna och taxor för olika arrangemang ser ut idag, men tycker att det är rimligt att kulturarrangemang har en lägre taxa än kommersiella aktiviteter som marknader och restauranger. Stadsdelsförvaltningen ser dock inte syftet med att markupplåtelser för kulturarrangemang ska flyttas till kulturförvaltningen. Trafikkontoret bör ha hand om alla markupplåtelser på allmän plats, men kan konsultera kulturförvaltningen om vilka arrangemang som ska ges en lägre taxa.

Stadsdelsförvaltningen är samtidigt tveksam till hur stor betydelse en lägre taxa för markupplåtelse skulle ha för att locka kulturarrangörer eller andra verksamheter till de föreslagna platserna.

Förvaltningen har inte gjort någon inventering av vilka platser i Älvsjö som motsvarar förslagen i motionen, men kan ge några exempel. En centralt belägna plats skulle kunna vara den öppna ytan på övervåningen i resecentrum. Den är förberedd för försäljning, men just nu används den inte. Den delen av resecentrum förvaltas av trafikkontoret, som ger tillstånd för aktiviteter där.

Förslaget nämner också ytor under broar och då finns i Älvsjö två gångtunnlar (trafikkontoret), bil- och gångtunneln under järnvägen (trafikverket) och ytorna under Magelungsvägen (trafikkontoret, men ingår i stadsbyggnadskontorets programarbete för Älvsjö-Örby). Ingen av dessa ytor förvaltas dock av stadsdelsförvaltningen, som endast ansvarar för parkmark.

På parkmark föreslår motionären bland annat stadsodling. Stadsdelsförvaltningen är positiv till stadsodling, men anger i ett ärende 2014 om tillämpning av riktlinjer för idéburen stadsförbättring att de som odlar ska ha ett brukaravtal med förvaltningen. Intresset för stadsodling i Älvsjö har dock inte varit så stort.

## Reservationer m.m.

### Kulturnämnden

*Reservation* anfördes av Sophia Granswed m.fl. (alla M), enligt följande.

- Att tillstyrka motionen
- Att därutöver anförda följande:

De döda ytorna i staden är kulturella möjligheter och för att se dem krävs kulturell kompetens; finns elförsörjning till ljus och högtalare, publikplatser, möjligheter till scener eller enklare podier, kan arrangemang samordnas med andra kulturella möten, kan de marknadsföras gemensamt? Den kompetensen och synergimöjligheterna har Kulturförvaltningen.

När ett ”wasted space”-program ska skrivas är det naturligt att målen om ett Stockholm som håller samman där Kulturförvaltningen kan erbjuda ett brett sortiment av upplevelser och tjänster med hög kvalitet och tillgänglighet redan styr arbetet.

### Trafiknämnden

*Reservation* anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M) och Karin Ernlund (C) enligt följande.

Vice ordföranden Cecilia Brinck m.fl. (M) och Karin Ernlund (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att låta de tomma ytorna under Liljeholmsbron utgöra ett testprojekt för hur döda ytor kan utnyttjas.
3. Att därutöver anförda:

I staden finns tomma underutnyttjade platser, så kallade döda ytor eller wasted spaces. Ofta upplevs dessa platser som otrygga varför människors undviker dessa platser. Förslaget i motionen är att genom generös markupplåtelse och låga avgifter kunna omvandla dessa platser från att vara tomma och otrygga till att bli en resurs för de som vill vara med och skapa en mer levande stad.

Kontoret hänvisar till att motionens syften till viss del tillgodoses i och med förslag till reviderade taxor för markupplåtelse. Detta kan vi inte instämma i då de reviderade taxorna enbart förenklar och subventionerar upplåtelse för verksamheter utan reklam, kommers och försäljning. Majoriteten har i och med detta helt missuppfattat vad som gör leder till en levande stad. Dessutom har kulturutövarna helt glömts bort i de reviderade taxorna vilket vi har kunnat se båda i fallet med Enskedespelen och för den teaterverksamhet som planeras under Liljeholmsbron.

Vi uppfattar att både den politiska majoriteten och kontoret ändå delar vår vision som presenteras i motionen om att kunna skapa en mer levande stad genom att ta tillvara på döda ytor. Ett sätt att göra visionen till verklighet är att under en begränsad tid och på en begränsad plats göra ett testprojekt för död ytor. Vi föreslår att Trafiknämnden beslutar att under 2016 och 2017 låta ytorna under Liljeholmsbron utgöra en testyta för en wasted spaces-policy. Trafikkontoret kan genom dialog med andra markägare i området, företag, kulturutövare och andra intressenter experimentera med taxor och tillstånd för att sedan kunna utvärdera projektet.

## **Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd**

*Särskilt uttalande* gjordes av Benjamin Dousa m.fl. (alla M) och Burhan Yildiz (L) enligt följande.

Motionären tar i sin motion till fullmäktige upp problem med så kallade ”wasted spaces”, d.v.s. ytor som egentligen inte används till något idag. Vi tycker att det är bra att Rinkeby-Kistas stadsdelsförvaltning arbetar kontinuerligt med dessa frågor, ofta i samverkan med det ideella föreningslivet, både offentliga och privata fastighetsägare och näringslivet. Trygghetsvandringar är en sådan företeelse vi är mycket stolta över att vi har i stadsdelen.

Vi delar förvaltningens syn på det positiva med att kulturskapare kan hyra mark för mindre evenemang för en liten eller helt utan avgift. Med det sagt, ser vi det som djupt problematiskt att taxorna för kommersiellt bruk har chockhöjts. Strängare regler och flerdubblade hyror för exempelvis food trucks har gjort det omöjligt för många mindre näringsidkare att bedriva sin verksamhet, just ofta på så kallade wasted spaces.

Vi är oroad för food trucks i Rinkeby-Kista som gör, ibland otrygga platser, tryggare. Dessutom anställer de ungdomar och skapar en trevligare stadsmiljö.

## **Skärholmens stadsdelsnämnd**

*Ersättaryttrande* gjordes av Erik Sihlberg (C) enligt följande.

Karin Ernlunds (C) motion om att bättre tillvarata döda ytor i stadsrummet handlar om att staden i vissa fall som ett komplement till medborgarinitiativ mer proaktivt bör gå före och utpeka små döda ytor som medborgare och andra aktörer med fördel kan fylla med innehåll. Det är en rimlig hållning då stadens tjänstemän ofta sitter på ett informationsövertag rörande vilka överblivna markplättar som för närvarande och framgent kan komma att uppstå som ett resultat av de beslut och ärenden de redan handlägger. Vidare så vill motionären att en (1) sådan död yta ska föras fram av respektive förvaltning som förfogar över markrelaterade beslut. Det är inte för mycket begärt.

Förvaltningen anför i sitt svar att detta redan inryms inom stadens på Centerpartiets initiativ och av Alliansen genomförda Riktlinjer för idéburen stadsutveckling, men de riktlinjerna ska dels ses som ett första steg, och dels så uppfyller de båda dokumenten delvis olika funktioner.

Förvaltningen får inte rygga tillbaka från sitt ansvar att genom ständig förbättring ge medborgarna än bättre service, inte minst handlar det om att förvalta tunnelbanestationsnära mark med potential.

Avslutningsvis kastar jag ut ett förslag på ”wasted space” i förvaltningens ställe i hopp om att fullmäktige bortser från stadsdelsförvaltnings svar: Utrymmet under bron bredvid gång och cykelbanan mellan Skärholmens bussterminal och gångvägen och det regionala cykelpendlingsstråket som löper längs med E4/E20. Platsen används ofta som toalett med vidhängande stank. Genom att utnämna den centrala platsen till ”wasted space” så uppmuntras medborgare och kreatörer att lösa problematiken — något som staden själv inte lyckats med.

Win-win.

## Älvsjö stadsdelsnämnd

*Reservation* anfördes av Evy Kjellberg (C) enligt följande.

Evy Kjellberg (C) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut och vill därutöver anförda följande.

Förvaltningen har inte gjort någon inventering av vilka platser i Älvsjö som motsvarar förslagen i motionen men lämnar några exempel. Nedan kommer ytterligare några exempel/förslag från Centerpartiet.

### Sjöängen

Den i särklass största wasted place, död yta, inom Älvsjö SDN-område, är Sjöängen mellan Brännkyrka kyrka och Huddingevägen. Centerpartiet anser att man bör anlägga en park närmast kyrkan med vattenspegel, boulebana, rekreationsyta samt odlingslotter. Området närmast kyrkan måste värnas.

Under tre år har Centerpartiet i Brännkyrka haft en liten, enkel stadsodling efter cykelvägen, i huvudsak blommor. Den har rönt stor uppskattning av flanörer och cyklister. I avvaktan på beslut om Sjöängens framtid bör ex. marken närmast cykelvägen upplåtas för stadsodling. Låt Sjöängen blomma!

### Den öppna ytan på övervåningen i resecentrum

Förvaltningen för fram den öppna ytan på övervåningen i resecentrum som en möjlig plats. Centerpartiet delar förvaltningens uppfattning och anser att den är en lämplig plats för t ex konst- och musikscen eller försäljning. Gustav Hemming (C), miljö- och regionplaneringslandstingsråd har tidigare fört fram förslag om att göra Älvsjö station till konst- och musikscen. Se även artikel i Tidningen Liljeholmen/Älvsjö 23-29 januari 2016.

### Cykelreparatör i cykelgaraget

Undersök om det finns någon död yta i Cykelgaraget! I anslutning till denna bör man även kunna ta bort några cykelplatser. Här skulle en cykelreparatör med, långa

öppettider, kunna erbjuda cykelservice och försäljning av cyklar samtidigt som han/hon håller uppsikt i cykelgaraget. Genom att ha verksamhet i cykelgaraget bör stölderna minska samtidigt som tryggheten och säkerheten för cyklister och gångtrafikanter ökar väsentligt.

#### Älvsjö Torg

Detta stora torg är oerhört trist och tomt. Man skulle kunna erbjuda plats för t ex barn/ungdomar som vill sälja sina alster för att samla in pengar till skolresor, loppis, torgmarknad (typ den som emellanåt finns i Fruängen), torghandel och fler uteserveringar. En infohörna - scen som skulle kunna användas av föreningar och stadsdelsnämnden för information om sina verksamheter, konstnärer, musiker, poeter, kyrkor etc. Dessa förslag borde även kunna öka trivselen och tryggheten i centrum.

När byggnationen är klar runt Älvsjö Torg bör man se om det finns några ”döda ytor” här som kan användas enligt ovan/ motionärens intensioner.

#### Området vid Älvsjövägens södra sida

Sträckan vid Älvsjövägens södra sida, från rondellen vid ”Klockhuset” - mot Johan Skyttes Väg är en ”död yta” som snarast bör åtgärdas. Redan tidigare var det mycket sly och ett allmänt ovårdat område. Nu har det även kommit ”skrot” och byggbodas. Oavsett vem som har ansvar för detta område, bör det med det snaraste snyggas upp och ett grönt inbjudande stråk med blommor och växter anläggas. Varje liten tätort med självaktning har en inbjudande och välkomnande entré, så bör också Älvsjö ha det. Enligt uppgift ansvarar inte Älvsjö stadsdelsförvaltning för denna mark, men bör kunna åta sig skötseln mot betalning. Stadsodling eller sponsring är andra alternativ.